

Joi, 1 decembrie 2016

P8_TA(2016)0480

Accesul la energie în țările în curs de dezvoltare**Rezoluția Parlamentului European din 1 decembrie 2016 referitoare la accesul la energie în țările în curs de dezvoltare (2016/2885(RSP))**

(2018/C 224/27)

Parlamentul European,

- având în vedere obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), în special ODD 7 privind accesul la energie și ODD 12 și 13 privind consumul și producția durabile și, respectiv, schimbările climatice,
- având în vedere inițiativa ONU din 2011 privind Energia durabilă pentru toți (SE4ALL),
- având în vedere inițiativa intitulată „Energizarea dezvoltării”, lansată de Comisie în 2012 pentru a asigura accesul la energia durabilă pentru încă 500 de milioane de oameni din țările în curs de dezvoltare până în 2030,
- având în vedere articolul 208 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), potrivit căruia obiectivul principal al politicii de cooperare pentru dezvoltare a Uniunii îl reprezintă reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei,
- având în vedere articolul 191 din TFUE și politica UE privind clima,
- având în vedere Regulamentul (UE) nr. 233/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare⁽¹⁾ și, în special, anexa I la regulamentul în cauză, care conține dispoziții privind energia durabilă în cadrul programelor geografice, și anexa II, care conține dispoziții privind aspectele legate de energia durabilă ale programului tematic al ICD „Bunuri publice globale și provocări globale”,
- având în vedere documentele de programare relevante din cadrul ICD și al Fondului european de dezvoltare (FED), inclusiv al programelor indicative naționale (PIN) care includ un sector energetic prioritar, precum și al programelor de acțiune anuale de punere în aplicare a PIN-urilor în cauză,
- având în vedere inițiativa din 2014 privind un Coridor de energie curată pentru Africa, care vizează promovarea dezvoltării accelerate a energiei din surse regenerabile în Africa și reducerea emisiilor de dioxid de carbon și a dependenței de combustibilii fosili importați,
- având în vedere analiza detaliată a proiectelor de documente de programare relevante din cadrul ICD și FED înainte ca acestea să fie aprobate de comitetele ICD și FED,
- având în vedere cea de a 21-a Conferință a părților (COP 21) la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC) de la Paris, din decembrie 2015, și adoptarea Acordului de la Paris, primul acord global universal obligatoriu din punct de vedere juridic privind schimbările climatice,
- având în vedere cea de a 22-a Conferință a părților (COP 22) la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC) desfășurată la Marrakech, în perioada 7-18 noiembrie 2016,

⁽¹⁾ JO L 77, 15.3.2014, p. 44.

Joi, 1 decembrie 2016

- având în vedere reuniunea la nivel înalt prezidată de Idriss Déby, președintele Uniunii Africane, Alpha Condé, președintele Republicii Guinea, Nkosazana Dlamini-Zuma, președinta Comisiei Uniunii Africane, Akinwumi Adesina, președintele Băncii Africane de Dezvoltare, în prezența reprezentanților Uniunii Europene, Stefano Manservigi, directorul general al Direcției Generale Cooperare Internațională și Dezvoltare, și Felice Zaccheo, șef-adjunct al Unității C6, Energie și schimbări climatice, precum și a lui Ségolène Royal, ministrul ecologiei, dezvoltării durabile și energiei, pe tema inițiativei privind energiile din surse regenerabile și a parteneriatului UE-UA, care a avut loc la 21 septembrie 2016, în paralel cu Adunarea Generală a ONU la New York,
  - având în vedere raportul Comisiei Mondiale a Barajelor din 16 noiembrie 2000 referitor la „Un nou cadru pentru luarea de decizii”,
  - având în vedere rezoluția sa din 27 septembrie 2011 referitoare la finanțarea consolidării infrastructurii în materie de baraje în țările în curs de dezvoltare ⁽¹⁾, rezoluția sa din 2 februarie 2012 referitoare la cooperarea UE pentru dezvoltare în sprijinul obiectivului de acces universal la energie până în 2030 ⁽²⁾ și rezoluția sa din 12 iunie 2012 referitoare la relațiile de cooperare în domeniul politicii energetice cu parteneri din afara frontierelor noastre: o abordare strategică privind aprovizionarea sigură, sustenabilă și competitivă cu energie ⁽³⁾,
  - având în vedere Raportul special nr. 15/2015 din 6 octombrie 2015 al Curții de Conturi Europene privind sprijinul acordat în scopul dezvoltării energiei din surse regenerabile în Africa de Est în cadrul Facilității ACP-UE pentru energie,
  - având în vedere întrebarea adresată Comisiei privind accesul la energie în țările în curs de dezvoltare (O-000134/2016 – B8-1809/2016),
  - având în vedere propunerea de rezoluție a Comisiei pentru dezvoltare,
  - având în vedere articolul 128 alineatul (5) și articolul 123 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât accesul sustenabil la o energie accesibilă, fiabilă și sigură are un rol fundamental pentru satisfacerea nevoilor și drepturilor umane de bază, inclusiv accesul la apă curată, igienă, un mediu sigur și securizat, servicii medicale, încălzire și educație și este esențial pentru practic toate tipurile de activitate economică, fiind, astfel, unul dintre principalele motoare ale dezvoltării; întrucât accesul la energie cuprinde și aspecte geopolitice și de securitate și întrucât problemele legate de energie pot sta la baza conflictelor;
- B. întrucât 1,2 miliarde de oameni nu au acces la energie electrică și întrucât pentru un număr și mai mare de oameni accesul de care dispun nu este unul fiabil; întrucât jumătate dintre persoanele fără acces la energie electrică locuiesc în Africa; întrucât numărul lor este în creștere, deoarece populația de pe acest continent crește într-un ritm mai rapid decât ritmul în care este extins accesul la energie;
- C. întrucât, situația accesului la energie electrică din Africa Subsahariană este cea mai gravă la nivel mondial, dar, având în vedere evoluția sectorului energetic al acestei regiuni, este posibil ca, până în 2040, Africa Subsahariană să consume la fel de multă energie electrică cât au consumat India și America Latină împreună în 2010;
- D. întrucât peste 70 % din consumul total de energie al Africii este asigurat din surse regenerabile, însă aproape tot provine din utilizările tradiționale ale biomasei; întrucât există încă oportunități uriașe pentru utilizarea altor surse, în special surse de energie solară și eoliană;
- E. întrucât tendințele demografice din Africa vor avea un impact major asupra cerințelor de utilizare a terenurilor pentru producția de culturi, precum și asupra nevoii de lemn de foc;
- F. întrucât defrișările la nivel mondial sunt responsabile pentru aproape 20 % din toate emisiile de CO₂; întrucât dependența în mare măsură de biomasa tradițională și de mașini de gătit ineficiente reprezintă un pericol pentru pădurile și zonele cu arbuști din multe regiuni de pe continentul african;

⁽¹⁾ JO C 56 E, 26.2.2013, p. 67.

⁽²⁾ JO C 239 E, 20.8.2013, p. 83.

⁽³⁾ JO C 332 E, 15.11.2013, p.28.

Joi, 1 decembrie 2016

- G. întrucât 2,3 miliarde de persoane folosesc pentru gătit biomasa tradițională, cum ar fi cărbunii, iar acest lucru are în multe cazuri efecte negative grave asupra sănătății și mediului; întrucât folosirea materialelor de acest tip este o sarcină care le revine cu preponderență femeilor, ele fiind cele care strâng lemne de foc, activitate ce durează adesea mult timp și pune în pericol siguranța lor; întrucât utilizarea unor mașini de gătit mai bune reduce timpul și eforturile necesare pentru a prepara hrana;
- H. întrucât continentul african are cel mai mare potențial din lume în domeniul energiei din surse regenerabile și se confruntă cu cea mai mare întârziere în ceea ce privește electrificarea;
- I. întrucât zonele rurale se confruntă cu precădere cu sărăcia energetică, însă aprovizionarea cu energie în zonele tot mai întinse ale orașelor care se extind rapid reprezintă, de asemenea, o provocare enormă, având în vedere problemele geografice, legate de conectivitate și de lipsa infrastructurii și întrucât cele mai sărace țări din Africa sunt cele care plătesc cele mai mari facturi la energie;
- J. întrucât este vital să se continue dezvoltarea piețelor emergente de electrificare rurală până devin mature și autonome și sprijinirea în mai mare măsură a programelor care se axează pe soluții energetice din surse regenerabile, eficiente din punct de vedere energetic, la scară mică și descentralizate;
- K. întrucât sărăcia energetică are, de asemenea, o dimensiune de gen; întrucât consecințele sărăciei energetice sunt mai importante pentru femei;
- L. întrucât obiectivul universal de dezvoltare durabilă 7 este asigurarea accesului la energie la prețuri accesibile, fiabilă, durabilă și modernă pentru toți până în 2030; întrucât îndeplinirea angajamentelor privind măsurile în materie de climă necesită eforturi susținute și raționale în sectorul energetic și întrucât Africa se confruntă, prin urmare, cu o provocare dublă, pentru că trebuie să crească în mod semnificativ accesul cetățenilor săi la servicii energetice de bază și, în același timp, să își îndeplinească angajamentele asumate în baza acordului privind schimbările climatice;
- M. întrucât raportul Programului Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu, intitulat „Tendențe globale în investițiile în energie din surse regenerabile în 2016”, arată că investițiile mondiale anuale în noi capacități energetice din surse regenerabile au fost mai mult decât duble față de investițiile în centrale electrice pe bază de cărbune și gaze în 2015; întrucât piața energiei din surse regenerabile a fost dominată în 2015 de energia solară fotovoltaică și energia eoliană; întrucât, pentru prima dată, în 2015, investițiile în surse regenerabile au fost mai mari în țările în curs de dezvoltare decât în statele dezvoltate;
- N. întrucât raportul Comisiei Mondiale a Barajelor din 16 noiembrie 2000 concluzionează că barajele de mari dimensiuni nu au reușit să îndeplinească așteptările privind cantitatea de energie electrică produsă sau apă furnizată sau privind controlul daunelor provocate de inundații, însă au avut consecințe sociale și de mediu enorme, iar eforturile de a atenua aceste consecințe au fost, în mare măsură, sortite eșecului;
- O. întrucât obiectivul realizării accesului universal la energie se împletește cu obiectivul privind justiția climatică;
- P. întrucât justiția climatică asociază drepturile omului și dezvoltarea pentru a asigura o abordare centrată pe dimensiunea umană, care să protejeze drepturile celor mai vulnerabile persoane, iar sarcinile și beneficiile asociate schimbărilor climatice și consecințele acestora să fie distribuite în mod echitabil și corect;
- Q. întrucât fluxul lipsit de consecvență al finanțării domeniului climei și transferul tehnologic în privința schimbărilor climatice pot pune în pericol voința liderilor africani de a dezvolta energia din surse regenerabile în vederea realizării agendei de industrializare a continentului;
- R. întrucât Acordul de la Paris subliniază nevoia promovării accesului universal la energie durabilă în țările în curs de dezvoltare, în special în Africa, prin consolidarea dezvoltării energiei din surse regenerabile;

Joi, 1 decembrie 2016

- S. întrucât există multe dovezi și un consens larg conform cărora producerea descentralizată și la scară mică de energie din surse regenerabile, precum și rețelele locale și soluțiile neconectate la rețea sunt adesea cele mai eficiente, iar aceste soluții tind să contribuie cel mai mult la progresul general în materie de dezvoltare și sunt cele mai potrivite pentru reducerea la minimum sau evitarea efectelor negative asupra mediului;
- T. întrucât Regulamentul privind ICD pune accentul pe producția locală de energie din surse regenerabile, iar programele aferente ICD și FED și proiectele din sectorul energetic ar trebui concepute pentru a reflecta buna cunoaștere a avantajelor producției descentralizate de energie din surse regenerabile;
- U. întrucât asistența pentru dezvoltare acordată de UE în sectorul energetic a crescut vertiginos, iar cheltuielile din acest domeniu sunt planificate să atingă 3,5 miliarde EUR în perioada 2014-2020; întrucât 30 de programe indicative naționale (PIN), dintre care jumătate sunt destinate țărilor africane, includ un sector energetic prioritar;
- V. întrucât Facilitatea pentru energie ACP-UE, care a fost creată în iunie 2005, are drept obiectiv promovarea accesului la servicii energetice moderne pentru populația săracă din zonele rurale și periurbane, axându-se în mare măsură pe Africa Subsahariană și pe energia din surse regenerabile; întrucât Raportul special nr. 15/2015 al Curții de Conturi Europene conține o serie de recomandări pentru Comisie în vederea selectării mai riguroase a proiectelor, a consolidării monitorizării acestora și a sporirii perspectivelor lor de sustenabilitate;
- W. întrucât UE a lansat recent o inițiativă de finanțare a electrificării (ElectriFI), iar alte acorduri de finanțare includ facilități pentru combinarea subvențiilor UE cu împrumuturi sau capitaluri de la finanțatori publici și privați (mecanisme de finanțare mixtă) pentru diferite părți ale lumii, cu activitățile Băncii Europene de Investiții în sectorul energetic în cadrul mandatului său de acordare a împrumuturilor externe și cu operațiunile Fondului fiduciar UE pentru infrastructura din Africa din sectorul energetic;
- X. întrucât, pentru a realiza ODD 7, este necesară o contribuție mai mare a investițiilor sectorului privat; întrucât toate deciziile de promovare a utilizării parteneriatelor public-privat prin finanțare mixtă în țările în curs de dezvoltare ar trebui să se bazeze pe o evaluare temeinică a acestor mecanisme și pe lecțiile învățate din experiența anterioară; întrucât trebuie să se evite în toate circumstanțele acordarea de subvenții pentru proiectele care sunt deja viabile din punct de vedere comercial;
- Y. întrucât formarea personalului local specializat și foarte specializat trebuie să constituie o prioritate, cu scopul de a asigura accesul la energie în țările în curs de dezvoltare, iar pentru aceasta este necesară alocarea unei părți substanțiale a finanțării;
- Z. întrucât subvențiile pentru combustibilii fosili la nivel mondial sunt de ordinul a 500 de miliarde USD pe an, cauzează creșteri și nu scăderi ale emisiilor de gaze cu efect de seră și sunt de obicei mai avantajoase pentru cetățenii înstăriți, nu pentru cei săraci; întrucât aceste subvenții ar trebui eliminate treptat și, astfel, guvernele ar putea elibera fonduri considerabile pe care le-ar putea alocă pentru politici sociale mult mai eficiente și pentru extinderea accesului la o energie accesibilă, fiabilă, durabilă și modernă, reducând inegalitățile și îmbunătățind calitatea vieții,
1. reamintește că accesul la energie contribuie la dezvoltarea mai rapidă; atrage atenția asupra amplitudinii și implicațiilor sărăciei energetice din țările în curs de dezvoltare și asupra implicării ferme a UE în eforturile de reducere a acesteia; subliniază că este necesar ca guvernele, societatea civilă și părțile interesate din țările afectate și partenerii internaționali să depună eforturi considerabile și coordonate pentru a reduce sărăcia energetică și a îndeplini ODD 7; în zonele rurale izolate, în special cele aflate în afara rețelei de energie, sunt necesare eforturi și mai mari; reamintește că politicile privind schimbările climatice și politicile comerciale ar trebui să se susțină reciproc pentru realizarea dezvoltării durabile și pentru eradicarea sărăciei în conformitate cu Agenda 2030 și cu Acordul de la Paris;
  2. subliniază relația puternică dintre energie și potențialele probleme de securitate și consideră că guvernarea energetică este dificil de pus în aplicare, însă este esențială pentru dezvoltarea economică și umană în țările în curs de dezvoltare;
  3. reamintește că electrificarea se realizează cu sprijinul autorităților publice; subliniază că acest lucru depinde de buna administrare a serviciilor de distribuție a energiei și de capacitatea statului de a-și exercita funcțiile sale suverane;

Joi, 1 decembrie 2016

4. invită UE să includă o dimensiune de gen în toate politicile sale privind energia, axându-se pe femeile cu nevoi speciale;
5. sprijină inițiativa Comisiei intitulată „Energizarea dezvoltării”, menită să asigure accesul la energia durabilă pentru încă 500 de milioane de persoane din țările în curs de dezvoltare până în 2030 prin componente de programe precum crearea unui instrument de asistență tehnică, cu participarea specialiștilor UE cu scopul de a dezvolta expertiza tehnică în țările în curs de dezvoltare, precum și de a promova consolidarea capacităților și transferul de tehnologie; evidențiază că energia contribuie la multe alte domenii, cum ar fi sănătatea, educația, apa curată, agricultura, precum și telecomunicațiile și conectivitatea la internet; subliniază că inițiativa „Energizarea dezvoltării” trebuie să fie în deplină concordanță cu obiectivele politicii de dezvoltare a UE, enumerate în Tratatul de la Lisabona;
6. consideră că, deși sunt succinte, dispozițiile aplicabile din Regulamentul privind ICD, care a făcut obiectul procedurii de codecizie a Parlamentului European și a Consiliului, constituie o bază solidă pentru asistența pentru dezvoltare acordată de UE în sectorul energetic; reamintește că aceste dispoziții se axează pe accesul la energie și pun accentul pe energia din surse regenerabile locale și regionale și pe asigurarea accesului pentru persoanele sărace din regiunile îndepărtate;
7. salută ElectrIFI, care oferă o structură flexibilă și incluzivă, permițând participarea diferiților parteneri, cum ar fi sectorul privat, instituțiile publice și autoritățile locale, de care ar putea beneficia în egală măsură în aceleași condiții de piață, ținând seama în mod corespunzător de nevoile și oportunitățile din fiecare țară/regiune vizată; reamintește că implicarea partenerilor din sectorul privat local și a organizațiilor societății civile va fi esențială pentru îmbunătățirea eficacității acțiunilor întreprinse și asumarea responsabilității pentru ele;
8. invită Comisia să raporteze periodic pe site-ul instituției cu privire la progresele înregistrate în vederea atingerii obiectivului inițiativei sale „Energizarea dezvoltării”, să precizeze procentul din finanțarea totală destinată sectorului energetic din țările în curs de dezvoltare care a fost alocat energiei din surse regenerabile, regiunilor îndepărtate, formării personalului și creării de know-how și de competențe la nivel local, precum și soluțiilor locale și soluțiilor neconectate la rețea și să descrie succint, dar cât mai precis cu putință, implicarea diverselor părți interesate în acțiunile finalizate și în cele în curs de desfășurare;
9. subliniază potențialul înalt al resurselor de energie regenerabile din Africa pentru producția de energie solară și eoliană în vederea asigurării accesului la energie pentru toți, în special în zonele rurale; indică faptul că prețul echipamentelor fotovoltaice are o influență fundamentală asupra exploatării efective a potențialului de energie solară în Africa; prin urmare, îndeamnă UE și statele sale membre să faciliteze transferul de tehnologii menite a fi folosite în țările în curs de dezvoltare;
10. precizează că Africa deține aproximativ 10% din potențialul teoretic de energie hidroelectrică al planetei; reamintește că încălzirea globală va afecta modelele de precipitații și, de aceea, reprezintă o provocare tot mai mare din punctul de vedere al accesului la apă și al securității alimentare; reamintește, de asemenea, că Comisia Mondială a Barajelor a precizat că este posibil ca grupurile sărace, alte grupuri vulnerabile și generațiile viitoare să suporte o parte disproporționată a costurilor sociale și de mediu ale proiectelor de baraje de mari dimensiuni, fără a avea parte de beneficii economice pe măsură; reiterează că barajele hidroelectrice de mici dimensiuni sunt mai sustenabile și mai viabile din punct de vedere economic decât barajele hidroelectrice de mari dimensiuni;
11. recomandă ca organizațiile financiare (organizațiile donatoare bilaterale, băncile multilaterale de dezvoltare, agențiile de creditare a exportului și BEI) să se asigure că orice opțiune de construire de baraje pentru care este aprobată finanțarea respectă orientările Comisiei Mondiale a Barajelor; subliniază, în special, că orice plan de construire a unui baraj ar trebui evaluat în funcție de cinci valori: echitate, eficiență, proces decizional participativ, durabilitate și responsabilitate; în mod special, reamintește că, în cazul în care proiectele afectează popoarele indigene și tribale, aceste procese trebuie să fie ghidate de consimțământul lor exprimat liber, prealabil și în cunoștință de cauză;
12. reamintește că bioenergia este o sursă de energie complexă interconectată cu agricultura, silvicultura și industria, care afectează ecosistemele și biodiversitatea; reamintește, în special, că dezvoltarea biomasei pentru energie presupune noi amenințări, legate, de exemplu, de securitatea alimentară, securitatea proprietății funciare, defrișări și degradarea terenurilor; reamintește că amprenta de apă a bioenergiei ar trebui, de asemenea, luată în considerare, deoarece multe zone din Africa se confruntă deja cu lipsa apei, aproximativ o treime din suprafața productivă a Africii fiind deja clasificată ca regiune aridă; subliniază, prin urmare, nevoia de a elabora, atât în UE, cât și în țările în curs de dezvoltare, criterii de mediu și de sustenabilitate socială stricte și obligatorii din punct de vedere juridic pentru producția de biomasă, astfel încât energia să îndeplinească ODD 7;

Joi, 1 decembrie 2016

13. subliniază nevoia de a sprijini folosirea mașinilor de gătit extrem de eficiente și tranziția spre combustibili pentru gătit moderni, pentru a contracara epuizarea rapidă a resurselor forestiere;
  14. consideră încurajatoare existența diferitelor inițiative la nivel internațional care promovează accesul la energie durabilă în țările în curs de dezvoltare, în special în Africa, dar insistă asupra necesității de a le coordona mai bine pentru ca acestea să fie mai eficiente; invită UE și statele sale membre să ofere sprijin și asistență tehnică pentru punerea în aplicare a Planului de acțiune aferent inițiativei privind Coridorul de energie curată pentru Africa, al cărui obiectiv este ca jumătate din cererea totală de energie electrică să provină din surse curate, locale, eficiente din punctul de vedere al costurilor și regenerabile până în 2030, reducând astfel emisiile de dioxid de carbon; solicită o mai bună coordonare între organismele de finanțare, sectorul privat și guvernele din țările în curs de dezvoltare pentru a accelera realizarea obiectivelor; subliniază nevoia asistenței pentru întreținere, cu acces suficient la aprovizionarea cu piese de schimb și la experți tehnici instruiți la nivel local;
  15. sprijină folosirea finanțării mixte în cazul în care acest lucru reprezintă modul cel mai eficient de utilizare a fondurilor destinate asistenței pentru dezvoltare în vederea atingerii ODD 7, în cazul în care se pune accentul pe proiectele la scară mică și în cazul în care întreprinderile participante sunt obligate să pună în practică responsabilitatea socială a întreprinderilor; invită Comisia să aibă grijă să evite acordarea de subvenții proiectelor care ar fi viabile și în lipsa acestor fonduri, chiar dacă investitori privați fac cereri în acest sens; este de părere că principiile eficacității în materie de dezvoltare trebuie respectate și în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă și observă că sunt importante alinierea cu planurile de dezvoltare ale țărilor beneficiare, implicarea extinsă a părților interesate, transparența și responsabilitatea, coordonarea și eficiența, precum și rezultatele măsurabile și tangibile;
  16. solicită eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili și încurajează alocarea fondurilor astfel eliberate pentru politici sociale eficiente și pentru acțiuni menite să elimine sărăcia energetică în țările în curs de dezvoltare;
  17. subliniază că singura cale de a evalua succesul acțiunilor UE o reprezintă volumul contribuției sale la asigurarea accesului universal la energie, cu emisii minime de gaze cu efect de seră, ținând seama de principiul responsabilității comune, dar diferențiate;
  18. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite și Secretarului General al grupului statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific.
-